

11 Kostol sv. Petra Apoštola

Po zvolení kardinála Wojtyły za pápeža sa zrodila myšlienka postaviť nový chrám ako obeť vďačnosti. K rozšíreniu zámeru prispel atentát na Jána Pavla II. v roku 1981. Nový kostol Petra apoštola naprojektoval tím prof. T. Szafera (1920-2017) z Krakova. Stavba trvala od roku 1984 do roku 1991 a realizovali ju obyvatelia Wadowic. Bremono organizácie výstavby na seba vzal kňaz M. Piosek (1944-1993), neskorší farár novej farnosti. K vysväteniu kostola došlo v roku 1991, počas druhej pápežovej návštevy vo Wadowiciach. Práve vtedy Ján Pavol II. korunoval sochu Fatimskej Panny Márie, ktorú daroval fatimský biskup. Výsledný sakrálny komplex symbolizuje cestu Karola z Wadowic cez

katedrálu na Waweli až na pápežský stolec. Pozostáva z kostola, kaplnky Krista Kráľa, katechetického domu s farou a samostatne stojacej veže. Neskôr bola v zadnej časti komplexu vytvorená križová cesta pod holým nebom.
www.swpiotr.wadowice.pl

12 Vojenské kasárne

Impozantná budova kasární bola postavená už v prvej polovici 19. storočia a je typickou pamiatkou vojenskej výstavby v časti Poľska kedysi patriacej rakúskej monarchii. V týchto kasárňach začal svoju vojenskú kariéru Karol

Wojtyła - otec sv. Jána Pavla II. V roku 1900 dosiahol vek, v ktorom podliehal brannej povinnosti (21) a začal trojročnú službu v cisársko-kráľovskom pluku. Keď sa skončila, zostal v cisársko-kráľovskej armáde ako profesionálny poddôstojník v kancelárii. O rok neskôr bol preložený do úlohy pobočníka pri pluku v Krakove, kde sa zoznámil a oženil s Emiliou Kaczorowskou. V roku 1913 sa Wojtyła stal vojenským úradníkom a opäť začal pracovať vo Wadowiciach. V roku 1919 sa ako vojak poľskej armády stal vedúcim kancelárie okresného odvodného úradu. V tom čase sa s rodinou presťahoval do bytu v obytnom dome číslo 7 na Kościelnej ulici.

13 Dom Božej prozretelnosti Kongregácie sestier najsvätejšej rodiny z Nazareta

Nazaretanky prišli do Wadowic v roku 1896 a krátko nato otvorili zariadenie dennej starostlivosti o deti. Od začiatku svojej existencie bolo určených najchudobnejším deťom, z ktorých mnohé ho navštevovali úplne zadarmo. Keď Edmund odišiel na štúdiá, malý Karol zostal so svojimi rodičmi. Otec, ktorý sa staral o svoju chorú manželku, sa nemohol plne zaoberať svojím mladším synom, a preto sa o chlapca postarali Nazaretské sestry. Spolu s kamarátmi ho pri potulkách mestskými ulicami pozývali sestry do svojho

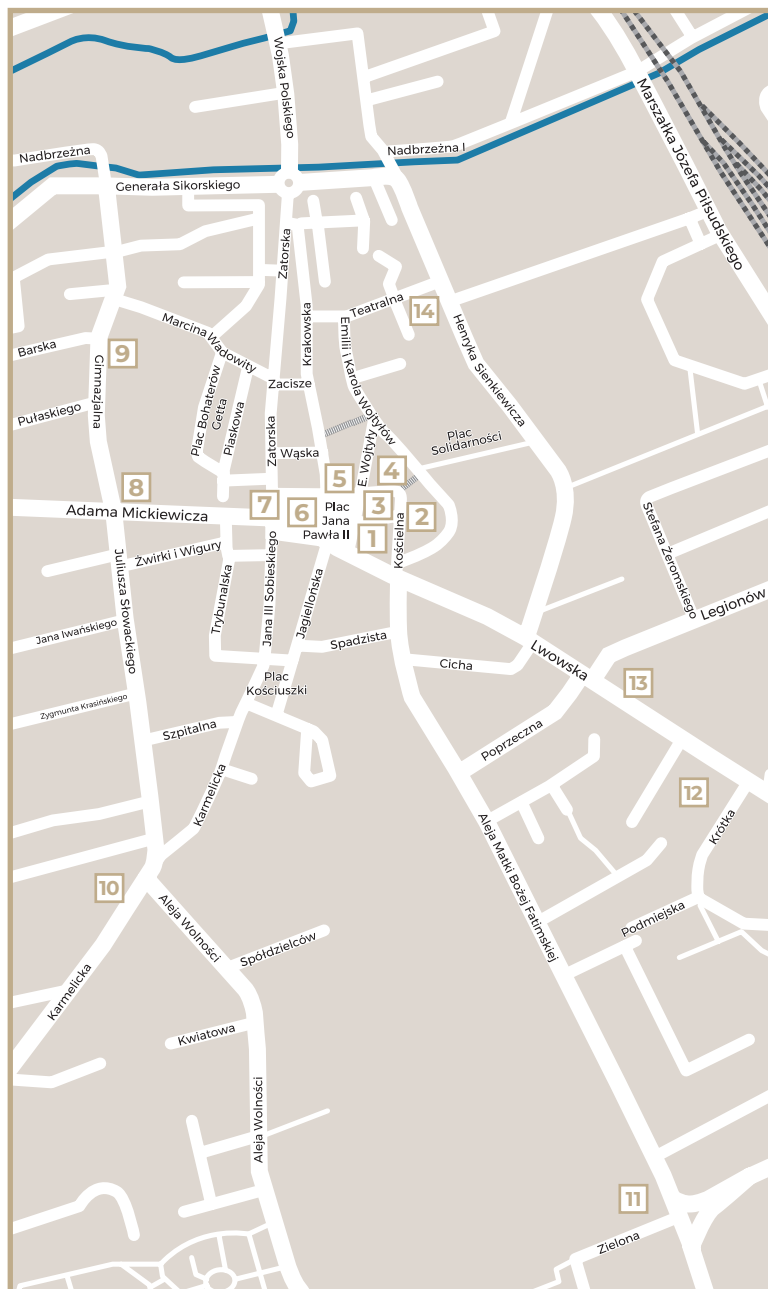
útulku, kde sa zúčastňoval aktivít a hier organizovaných pre najmenších. V tom čase bola opatrovatelkou detí sestra Filotea Kosarz. V súčasnosti je v mieste útulku miestnosť pre deti.

14 Bývalá budova Gymnastickej spoločnosti „Sokol“

V roku 1887 bola vo Wadowiciach založená gymnastická spoločnosť „Sokol“ spolu s divadelnou spoločnosťou. Karol spoznal divadlo už ako malý chlapec. Najprv ako divák súboru „Jagiellonka“, v ktorom hral jeho brat Edmund. Ako

gymnazista pôsobil Karol v školskom divadelnom krúžku spolu so študentkami ženského gymnázia. Prvým spoločným predstavením bola adaptácia „Sobotky“ J. Kochanowského. Už po prvých skúškach bolo jasné, že Karol disponuje vynikajúcimi schopnosťami a podmienkami, medzi ktoré patrila dobrá dikcia, sloboda v javiskovom pohybe, krásny a výrazný hlas či schopnosť vcítiť sa do roly. Karol, fascinovaný divadlom, cestoval do Krakova, kde sledoval predstavenia pre mladých, ktoré organizoval J. Osterwa. V súčasnosti sa v bývalej budove „Sokola“ nachádza wadowické kultúrne stredisko.
www.wck.wadowice.pl

1 Rodný dom Karola Wojtyły - svätého Jána Pavla II.

2 Bývalá Hygienická Mliekareň

3 Farský kostol Obetovania Panny Márie

4 Katolícky dom

5 Bývalá Základná škola Marcina Wadowitu

6 Bývalé námestie maršala Józefa Piłsudského - hlavné námestie

7 Bývalá cukráreň Karola Hagenhubera

8 Bývalé Humanitné Gymnázium Marcina Wadowitu

9 Wadowická synagóga

10 Kláštor otcov bosých karmelitánov

11 Kostol sv. Petra Apoštola

12 Vojenské kasárne

13 Dom Božej prozretelnosti Kongregácie sestier najsvätejšej rodiny z Nazareta

14 Bývalá budova Gymnastickej spoločnosti „Sokol“

Vydavateľ: Mesto Wadowice
Redakcia: Referát cestovného ruchu
Mestského úradu vo Wadowiciach
www.it.wadowice.pl
Wadowice 2020 BEZPLATNÝ EXEMPLÁR

Chodník Karola Wojtyły vo Wadowiciach

Karol Wojtyła strávil prvých 18 rokov svojho života vo Wadowiciach. Ako sám povedal, všetko sa začalo tu, v tomto meste, vo Wadowiciach!

CHODNÍK
KAROLA
WOJTYŁY

Vo Wadowiciach, rodnom meste Karola Wojtyły, nájdeme veľa miest, ktoré nielen súvisia s budúcim pápežom, ale aj pripomínajú jeho časy! Najdôležitejšie z nich sú predstavené na mestskom Chodníku Karola Wojtyły, ktorý nás vedie cestičkami sv. Jána Pavla II. Na trase nájdeme okrem iného aj jeho rodný dom, kostol, v ktorom prijal prvé sviatosti, a školu, v ktorej zmaturoval. Na chodníku sa nachádza aj „tá“ cukráreň, kde sa konala slávná súťaž v jedení krémešov, ktorú spomínal Ján Pavol II.

Chodník Karola Wojtyły bol založený v roku 2005 s cieľom ukázať turistom a pútnikom prichádzajúcim do Wadowic miesta spojené s mladostou Karola Wojtyły.

1 Rodný dom Karola Wojtyły - svätého Jána Pavla II.

Na začiatku 20. storočia patril bytový dom pri kostole známej židovskej rodine Róza a Chiela Balamuthovcov. Na prízemí budovy zo strany od námestia riadil Chiel obchodný dom a nad obchodom, na prvom poschodí, býval so svojou rodinou. V hospodárskej časti v zadnej časti budovy, od Kościelnej 7, sa nachádzali malé remeselnícke dielne a byty určené na prenájom. Do jedného z nich, na poschodí, sa v roku 1919 presťahovali Emilia a Karol Wojtyłovci a ich vtedy trinásťročný syn Edmund. O rok neskôr, 18. mája 1920, krátko po 17.00 hod., sa v spálni Wojtyłovcov narodil Karol Józef Wojtyła. Budúci pápež a svätec Ján Pavol II tu žil do roku 1938. V

budove sa od roku 1984 nachádza biografické múzeum venované celému životu sv. Jána Pavla II. www.domjp2.pl

2 Bývalá Hygienická Mliekareň

Oproti bývalému vchodu do rodného domu Jána Pavla II., od ul. Kościelnej, sa nachádza jedna z najstarších budov vo Wadowiciach zo začiatku 19. storočia.

V medzivojnovom období sa na prízemí nachádzala Hygienická Mliekareň, čiže jedáleň prevádzkovaná Maria a Alojzy Banasiovými. Po smrti matky Emilie sa stam stravoval mladý Karol so svojim otcom. V tom čase si pochutnávali na tradičných wadowických špecialitách, napr. na drčkách, a obaja mali veľmi radi aj ruské pirohy. Syn majiteľov Jan bol spolužiakom Karola. V súčasnosti je budova na Kościelnej 4 sídlom Turistického Informačného Centra a Mestského múzea, ktorého expozícia predstavuje dedičstvo wadowického regiónu a približuje atmosféru Wadowic. www.wck.wadowice.pl/muzeum

3 Farský kostol Obetovania Panny Márie

Prvá zmienka o kostole vo Wadowiciach pochádza zo 14. storočia a až do 19. storočia bol zasvätený Všetkým svätým. V tomto kostole dostal v roku 1920 budúci pápež pri krstiteľnici v kaplnke Svätej rodiny meno Karol Józef. Tu tiež pristúpil k prvému svätému prijímaniu (1929) a k sviatosti birmovania (1938). Bol tu tiež miništrantom. V tomto chráme kňaz Wojtyła slúžil aj svoje prímiečne sväté omše (kňazskú - 1946, biskupskú - 1958, arcibiskupskú - 1964, kardinálsku - 1967) a v pozícii krakovského biskupa tiež vizitoval farnosť. Ako pápež putoval Ján Pavol II. do tohto kostola počas všetkých troch svojich návštev vo Wadowiciach: v rokoch 1979, 1991 aj 1999. V roku 1992 udelil Svätý otec wadowickému kostolu titul bazilika minor. V roku 2011, boli do jemu zasvätenej kaplnky zložené jeho relikvie. www.wadowicejp2.pl

4 Katolícky dom

Budova postavená v roku 1935 vedľa fary sa rýchlo stala novým centrom kultúrneho života vo Wadowiciach. Tak hostitelia, ako aj rozvíjajúca sa miestna umelecká komunita využívali javiskové možnosti nového objektu. Od roku 1936 sa tu konali divadelné hry pod vedením stredoškolského učiteľa o. Edwarda Zachera. Divadlo pri fare sa vyznačovalo ambicióznym repertoárom, ktorý priťahoval miestnych milovníkov divadla. Boli to väčšinou diela s náboženskou tematikou. V tomto období debutoval Karol Wojtyła ako spoluzrežisér hry „Nie-Boska Komédia“ („Nie je to božská komédia“), v ktorej hral jednu z hlavných úloh - grófa Henryka. V súčasnosti divadelnú miestnosť využíva

múzeum Rodný dom Jána Pavla II. ako konferenčnú sálu, kinosálu a výstavnú miestnosť.

5 Bývalá Základná škola Marcina Wadowitu

Obytný dom neďaleko námestia bol postavený v roku 1846 a počas jeho

dejín v ňom sídlili úrady na mestskej aj okresnej úrovni, ako aj okresná a základná škola. Karol začal svoje vzdelávanie v základnej mužskej škole v roku 1926. Prízemie budovy boli v tom čase obsadené kancelármi radnice, reštauráciou a cukrárnou „Oaza“ Jana Hytku, na poschodiach boli učebne. Po škole deti venovali málo času hre, pretože hneď po nej si začali robiť domáce úlohy a učiť sa. Práve tu sa Karol dozvedel o smrti svojej matky. Na žiadosť otca mu túto smutnú správu odovzdala jeho učiteľka. V súčasnosti je budova sídlom mestského úradu. www.wadowice.pl

6 Bývalé námestie maršala Józefa Piłsudského - hlavné námestie

Hlavné námestie - srdce Wadowic - bolo centrom života Karola. Tu sa nachádzal jeho rodný dom, farský kostol aj základná škola. Práve tu sa stretával so svojimi kamarátmi zo školy, trávil čas spoločnou hrou a futbalom. Po zvolení kardinála Wojtyły za pápeža sa námestie stalo miestom stretnutí s obyvateľmi Wadowic v rokoch 1979, 1991 a 1999. Pobyt Svätého Otca vo Wadowiciach bol tiež sentimentálnou cestou do čias detstva a mladosti, túžbou za svetom minulosti. V roku 1995 bolo námestie pri príležitosti 75. narodenín Jána Pavla II. nazvané jeho menom. V súčasnosti je hlavné námestie pokryté žulovým povrchom so 167 tabulkami pripomínajúcimi cesty sv. Jána Pavla II. do svojej vlasti a tiež do viac ako 100 krajín sveta. No a v strede námestia sa nachádza fontána s názvami partnerských miest Wadowic.

18.05.1920

narodenie Karola Wojtyły

2.04.2005

smrť Jána Pavla II

27.04.2014

kanonizácia Jána Pavla II

16.10.1978

volba kardinála K. Wojtyły za pápeža

1.05.2011

blahorečenie Jána Pavla II

7 Bývalá cukráreň Karola Hagenhubera

Pred druhou svetovou vojnou, v roku 1936, otvoril Viedenčan Karol Hagenhuber svoju cukráreň v dome číslo 15 na rohu námestia. Cukrár so sebou priniesol tajomstvo pečenia krémešov, ktoré si rýchlo získali uznanie miestnych gurmánov. Od roku 1937 sa medzi absolventmi gymnázia ujala nová móda. Po úspešnej maturite išli túto udalosť osláviť do neďalekej cukrárne. Maturanti z „pápežského“ ročníka tiež chodili na krémeše. Urputnú súťaž, ktorá sa vtedy odohrala, si neskôr pripomenul pápež Ján Pavol II. na hlavnom námestí vo Wadowiciach v roku 1999 a ozdobil príbeh svojim povestným úsmevom. Následne sa miestni pekári a majitelia

cukrárni rozhodli podávať svoje vlastné verzie tohto populárneho zákusku. Spomínaná cukráreň bola síce zatvorená v roku 1945, ale dnes môžete ochutnať pápežskú lahôdku v každej cukrárni vo Wadowiciach.

8 Bývalé Humanitné Gymnázium Marcina Wadowitu

Klasické gymnázium vo Wadowiciach, na ktorom sa učila aj latinčina gréctina, bolo založené v roku 1866. V priebehu času ním prešlo mnoho vynikajúcich absolventov. Karol Wojtyła úspešne

zložil prijímacie skúšky koncom júna 1930 a stal sa študentom tejto školy. Niekoľko rokov predtým (1924) absolvoval rovnaké gymnázium jeho starší brat Edmund. Karol bol vynikajúci študent, ale zároveň bol skromný. Keď nikto z triedy nebol schopný odpovedať na profesorovu otázku, k tabuli bol vyvolaný Wojtyła a otázku zodpovedal. V súčasnosti sa v budove nachádza I. gymnázium M. Wadowitu, ktoré nadväzuje na tradície bývalého gymnázia. V roku 2015 postavila Spoločnosť Milovníkov Wadowického regiónu pred sídlo školy lavičku jej najväčšieho absolventa - Karola Wojtyły.

9 Wadowická synagóga

V dôsledku nárastu počtu židovského obyvateľstva vo Wadowiciach postavila židovská komunita murovanú synagógu (1885-1889) podľa projektu K. Korna. Dnes už po svätyni niet ani stopy. Na jeseň 1939 bola Nemcami vypálená a potom vyhodená do vzduchu. Karol vyrastal v atmosfére dvoch kultúr a náboženstiev. Medzi jeho spolužiakmi boli aj Židia a jeden z nich, Jerzy Kluger, bol jedným z jeho blízkych priateľov. V roku 1936 Jerzyho otec pozval Karola do synagógy na špeciálny koncert. Bolo to s najväčšou pravdepodobnosťou prvýkrát, keď budúci pápež vstúpil do chrámu ľudí iného vyznania.

V roku 1989, na výročie likvidácie geta vo Wadowiciach (1943), bola na budovu materskej školy stojacej na mieste synagógy umiestnená tabuľa pripomínajúca Židov, ktorých počas vojny zavraždili Nemci.

10 Kláštor otcov bosých karmelitánov

Otcovia bosí karmelitáni prišli do Wadowic v roku 1892 a spolu s nimi aj sv. R. Kalinowski. Kláštor „na Górc“, postavený v rokoch 1897-1899, v súčasnosti zahŕňa: kostol, kláštor a exercičný dom. Karol mal s týmto miestom

silné väzby, pretože tu prijal svoj prvý škapuliar. S otcom často chodil do kostola sv. Jozefa, kde prijal duchovnú formáciu, chodil na sv. spoveď a zúčastňoval sa na bohoslužbách. V roku 1991 Ján Pavol II. vyhlásil otca R. Kalinowského za svätého a jeho cela vo Wadowiciach na prvom poschodí kláštora bola sprístupnená návštevníkom. Relikvia pápežského škapuliara je vystavená pri oltári Panny Márie Škapuliarskej. V roku 2004 bol obraz sv. Jozefa na hlavnom oltári ozdobený Rybárskym prsteňom Svätého otca a kláštornej kostol dostal titul Sanktuárium sv. Jozefa. www.karmel-wadowice.pl